

ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΔ

[Τής Σέλιας Λάγκερλαφ]

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σ' ἔνα ἀπό τά ἔκατο ὄμοιόμορφα σπιτάκια πού ἀποτελοῦν το χωριό τῶν ψυφάδων, κατοικοῦσε δέ γέρο Μάττσων.

“Ολα τὰ δωμάτια τοῦ χωριοῦ είχαν τὰ ἴδια ἐπιπλάτη περβάζι δόλων τῶν παραλίων ἥτον στολισμένο μὲ τὰ ἴδια φυτά· δόλα τὰ κομμάτια είχαν ἐπάνω τὰ ἴδια δοστρακά καὶ τὰ ἴδια κοράλλια· δόλοι οἱ τοίχοι ἤταν στολισμένοι μὲ παρδομέοις εἰλόνες. Καὶ καθὼς ἀπάντησε η παλῆ συνήθεια, δόλοι τους περιόδαν τὴν ἴδια ζωήν.

“Ογέρο Μάττσων είχε κρεμάσει πάνω ἀπό το κρεβάτι του τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του πάσις αὐτὸν είνε παγάκια ἀδύτιο: ἥτην ἦσητα δύο χρόνων. Μά τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του ξαναεῖπε ζωηρά: «Μάττσων, θὰ παντρευτῆς;

“Ο γέρο Μάττσων είχε βαθὺ σεβασμὸν στὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του. “Ηταν ἀπό χρόνον”, καὶ σ’ διέτει τῆς δύνασταις περιστάσεις, δὲ μόνος σύμβουλός του καὶ ποτὲ δὲν μετάνοιωσε πού ἀκούονταν τὴς συμβούλευσης του. Μᾶ ἀπόδεις ὁ νέος τρόπος τῆς νουθεσίας τὸν ἔφερε σ’ ἀμμηχανία, τόσο ἡταν ἀντίθετος ἀπό της γιγνώμες πού ἐδίνε πάντα τὸ πορτραϊτό Μ’ διό πον ἡταν ἀποκοιμισμένος, δὲ Μάττσων δυμόταν καθαρὰ τὶ τοῦ συνέβη τὴν πρώτη φορά πού θίλησε νὰ πάρῃ γυναῖκα. Τὴν στιγμὴν πού φοροῦσε τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου, τὸ καὶ φί, ποὺ κρατοῦσε τὸ κάρδο εκεκόλλησε, καὶ ἔξαφρα τὸ προτοῖτο ἔπεσε. “Ηταν κακὸ σημάδι πον καθόλου δὲν τὸ πρόστεξε. Τὴ δεύτερη φορά πού ντυθήσε πάλι γιὰ γαμπρός, πάλι τὸ πορτραϊτό εκειρρόφθηκε καὶ κυλίστηκε καὶ ἄγης. Αὕτη τῇ φορᾷ δὲν θέλησε νὰ παρακούσῃ καὶ ἀφίνοντας στὴ μέση τοὺς καλεσμένους καὶ τὴν γέρη, ἔψυχε, πῆγε νὰ καταταχθῇ ναύτης, καὶ ἔκαψε τὸ γέρο τοῦ κόσμου πορ τὸν ἀποφασίστη νὰ γυρίσῃ πίσω στὸ χωριό. Καὶ τώρα τὸ ἴδιο πορτραϊτό κατέβαινε ἀπὸ τὸν τοίχο καὶ τὲν πρόσταξε νὰ παντρευτῇ! Μ’ διό τὸ βαθὺ τοῦ σεβασμοῦ, εἶπε πάντας τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του τὸν κοροῦ δεύτερο. Μᾶ τὸ πορτραϊτό ο. πεν παρασταίνει μᾶ δύο νυριώτικη ἀπό της πιο ανθηρότερης, μὲ τὴν φονή της πού είχε δυναμόση ἀπὸ τὰ χρόνια πον φωνάζει τοὺς πελάτες στὰ φαρδάκια, τοῦ ξαναεῖπε: «Θὰ παντρευτῆς, Μάττσων!»

“Ο γέρο Μάττσων παρατέλλεται τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του νὰ συλλογισθῇ τὸν κόσμο δπον ζούσε. Τὰ ἔκατο σπίτια τεῦ χωριοῦ είχαν της ἴδιες μυτήρες στέγες καὶ τοὺς ἰδιούς ἀσθετισμένους τοίχους, διέτεις δὲν ἔκανε τίποτε ἔκτακτο. Ή μητέρα, μᾶ ζούσε, αυτὴν πρόντη ηθελε ἔναντιοθῇ σ’ ἕνα τέτοιο παράξεινο γάμο. Δὲν ἔλεγε πάντα πῶς πρέπει νὰ σεβώμαστε τῆς συνήθειες τοῦ τόπου: Καὶ πότε ἀκού στηκα νὰ παντρευτῇ ἓνας ἔβδομηντάρχης;

Τότε τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας ἀπλώνετο τὸ γέρο τὸ φροντισμένο μὲ διαχυτιλίδια καὶ τὸν πρόσταξε νὰ πανούσῃ... Στὸ βαθὺ σεβασμὸν πον αισθάνθηκε σ’ αὐτὴ τὴν ἐπίσημη στάσι της, τῆς ὑποσχέθηκε λοιπὸν διτι θὰ παντρευτῇ καὶ τὸ πορτραϊτό ἀνέβηκε πάλι στὸκάδρο του.

* * *

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωῒ δέ γέρο Μάττσων έγινησε γεμάτος ἀγωνία. Οὔτε καν τὸ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ νὰ ἔναντιοθῇ στὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας του, πον βέβαια ηὔρει καλύτερα ἀπ’ αὐτὸν πον ἡτο τὸ πραγματικὸν του συμφέρον. ‘Αλλὰ ἔφριξε πον συλλογιζόνταν τὰ ὑπεροχά.

‘Αμέσως ἔζητησε εἰς γάμο τὸ πιο ἀσχημό κορίτο του πιὸ φτωχοῦ φαρδ, μιὰ μικρὴ ἀσχημομόρφα πού είχε τὸ κεφάλι κχωμένο στὶς πλάτες. Οἱ γονεῖς ἐδέχθησαν καὶ ἀπεφάσασαν τὴν ἡμέρα πον θὰ πηγαίνουν μαζὶ στὴν πόλι νὰ δηλώσουν τοὺς ἀρραβώνας.

‘Ο δρόμος ἀπὸ τὸ χωριό στὴν πόλι είναι χιλιόμετρο καὶ περνάει μέσα ἀπὸ λιβάδια.

Τὰ χαριτὰ τοῦ γέρο Μάττσων δὲν ἥταν ἐν τάξει. Τὸ παλῷ ἐκεῖνο διάβητη του, πον ἄφησε στὴ μέση τὴν νύφη, ἔφερε κάποιο μπρέδεμα. ‘Ἐπρεπε δο καὶ νὰ ἔπιτύχῃ γ’ αὐτὸν τὴν ἀδειανὰ συνάψη νέο γάμο. ‘Η ὑπόθεσις τραβούσε εἰς μάκρος.

Στὸ διαμεταξύ, δέ γέρο Μάττσων πή-

γανε στὴν πόλι καθε φορὰ ποὺ ἀνοιγε τὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα. Ήμενε ἐκεῖ βουβόδες καὶ ἡσυχος δοσ ποὺ διοι εἰ ἀλλοι ἔφευγαν. Τότε μόνο σηκωνόταν καὶ ωτούσε ἀν δό παπάς ἔλαβε καμπιὰ ἐπιστολή.

— “Οχι, ἀκόρι.

Ο πατέρας κύνταζε αὐτὸ τὸ γέρο ποὺ καθόταν στὸ παγκάκι, μὲ τὴ χοντρὴ φέντε του, μὲ τὴς φυλές ναυτικῆς του μπόττες, μὲ τὸ πραχή καὶ ἔξυπνο πρόσωπο, μὲ τὰ μακρὰ φαρδαὶ μαλλιά ποὺ τὰ σκεπτοῦσε ἔνας κούνιος καὶ ποὺ περιένε τὴν ἀδεια γιὰ νὰ παντρευτῇ. Καὶ ἀποδούσε πῶς δέν τὸν ἔκαναν ν’ ἀπανδήσην τόποις διπά:

— “Ο Μάττσων βιάζεται πολὺ νὰ παντρευτῇ; τοῦ εἰπε μιὰ μέρα.

— Χρ, χν, ποὺ πλό σύντομα, τόσο χαλάντερα.

Καὶ ἡ Μάττσων δὲν νομίζει πῶς είνε καλύτερο νὰ παρατήσῃ τὴν ιδέα τοῦ γάμου; Ό Μάττσων δὲν είνε πειά νέος.

— “Ο πατέρας δὲν πρέπει τόσο νὰ παραξενεύεται, εἶπε δέ γέρος, γιὰ νὰ ὑπεράσπισθῇ τὸν ἔαντο του.

Καὶ ἐπρόσθετος: «Τὸ ξέρω πῶς είμαι γέρος, μὰ πρέπει νὰ παντρευτῶ, πρέπει.

Καὶ ἀπὸ μιὰ σὲ ἀλλη ἐβδομάδα, πήγαινε ἐκεὶ ἔξη μῆνες, γιατὶ μόλις ὑστερα ἀπὸ ἔξη μῆνες ἤρθε η ἀδειο, ἐτά τέλους.

Σ’ διό ἐκεῖνο τὸ διάστημα, δέ γέρο Μάττσων τραβούσε τὸ διάβολό του. Παντοῦ, στὴν πλατεῖα ποὺ στεγώνουν τὰ δίχτυα, στὸ λιμάνι, γύρω στην τραπέζια τῆς ἀγορᾶς ποὺ ἀπλόνουν τὰ ψάφια, καὶ μαρκάνει καὶ μαρκάνει στὸ πελάγος, διπόν παιενύν τῆς ρέγγες, παντοῦ ἄκουσε εξεπωητὰς ἀπογίσεις καὶ γέλια χλευαστικά.

— “Α! ἡ! θὰ παντρευτῇ ο Μάττσων, δέ Μάττσων ποὺ τωστριψε τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου καὶ ἀφήσει τὴ νύφη στοῦ λοιποῦ τὰ κράνα!

Ούτε ἡ ἀρραβωνιαστική του γήλητος σὲ ἀπὸ τὰ κουτσοπολέματα. Μᾶ τὸ χειρότερο είνε ποὺ αὐτὸς περιστρέψει ἀπ’ διούς ενριστε τὸ πράγμα καταγέλαστο. Τὸ πορτραϊτό τῆς μητέρας κόντεψε νὰ τὸν τρελλάνη.

Τὸ ἀπομετήμερο τῆς Κυριακῆς ποὺ ἔγενεναν οἱ ἀριθμοὶ, δέ γέρο Μάττσων, γιὰ νὰ ἔσεψη τὴν ἔξεργη τὴν περιέργεια καὶ τὰ πειράγματα ποὺ τὴν ἔδεσσαν, τράβηξε μόνος στὴν προκυμαία καὶ ἐπισκόψως ἐξω στὸ πάρο. Κάτω ἀπὸ τὸν φάρο βρήκε τὴν ἀρραβωνιαστική του ποὺ ἔλαβε. Τὴ δύτησε. Μήτως ηθελε νὰ παντρευτῇ μὲ ιανένα ἀλλον. Αὕτη στὴν ἀρχὴ τίτοτε δὲν ἀπαντούσε. Σεξολούσε ἀπὸ τὸν τοίχο, μὲ τὸ δάκτυλο τῆς, μικρὰ κομμάτια ἀσβετητο ποὺ τ’ ἄφινε νὰ πέρτουν στὴ υάλασσα.

— Μήπως, τυχόν, ἀγαπούσε κάποιον;

— “Οχι, κανένα...

Δὲν ὑπῆρχε τρόπος γιὰ τὸ Μάττσων νὰ ξεφύγῃ τὴ θέλησι τοῦ πορτραϊτού τῆς μητέρας του! “Ἀν τυχὸν νὰ νέας αγαπούσεν καὶ ποιον ποὺ νὰ μπορούσῃ σὲ νὰ τὸν στεφανώθῃ. Ό Μάττσων δὲν μπορούσε μ’ διό τον δίκηο νὰ τὸν ξεφύγῃ αὐτὸ τὸ γάμο. Μᾶ στὴν τωρινὴ περίστασι, δὲν είπε εκανένα λόγο νὰ τῆς ἀποδάσῃ τὴν ἔλευθερία

* *

Δεκαπέντε ἡμέρες ἀγόρτερα σχείνεναν οἱ γάμοι, καὶ ὀλίγο ὑστερώτερα, πλάκωσε σὲ ἡ μεγάλη θαλασσοπαταρχία τοῦ Νοεμβρίου.

Μιὰ ἀπὸ τῆς μικρές βάρκες τοῦ χωριοῦ είχασε τὸ κατάρτι τῆς καὶ τὸ πηδάλιο τῆς, καὶ ὀλδεταὶ ἀκυρέψητη, σορθήκηε πάντες ἀλλοι ποὺ ηθελαν μαζὶ του περιπλανήθηκαν ἔτοις δυο ἡμέρωνυχτα. Οταν τοὺς διώσανταν μισοπεθαμένοι ἀπὸ τὴν πεινα καὶ ἀπὸ τὸ κρύο. Σ’ αὐτὸ τὸ καράβι, ὅλα ηταν παγανέμα, καὶ τὸ δούκά τους είχαν ἀρχίσην τὸν ξελιάζουν. Ο γέρο Μάττσων δὲν ξαναεῖπε πειά τὴν υγειά του. Διὸ χρόνιο μαρασμό καὶ ηστερα ἀπέθανε.

Πολλοὶ τότε ἔκριναν πολὺ περιέργο ποὺ στοχάστικε νὰ παντρευτῇ ἀριθμοῖς πρό τοῦ συμβοῦ τὸ διάβητη τοῦ γάμου, μὲ τὴν ησυχοικούλα ποὺ διάλεξε τὸν περιπλανήθηκε σὰν καλὴ νεσοκόμα. Μόνος, τι δὲ γινόταν;

“Ολοι στὸ χωριό τῶν ψαράδων ὡμολόγησαν πῶς αὐτὸ ηταν τὸ σοφτερετο πράγμα ποὺ ἔκαμε στὴ ζωή του. καὶ ή γυναικούλα ἀπέκτησε με-

Στὸ διαμεταξύ, δέ γέρο Μάττσων πή-

